

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 5. Instruktionẽ & motu Spiritus S. institutum fuit tribunal S. Officij Inquisitionis, ad Christi regni conseruationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

22 *Spiritus mendax in ore omnium Prophetarum eius.*
 23 Adstant presentes quadringenti falsiloqui Pro-
 24 phetae; inuiti diabolus, per illos epus aggrediar.
 25 Quadringentos habuit sibi huic stratagemati pa-
 26 ratissimos: innumeros enim habet; ut decipiant
 27 homines, promptissimos.
 28 **83** Idcirco tam serid Saluator suos admonuit, sol-
 29 liciti ambularent, prouidi circumspicerent actio-
 30 nes, uerba & doctrinam Satanae ministrorum: qua
 31 in his omnibus eadem cum demone feruntur
 32 intentione, cuius se ministros esse profiterentur,
 33 populum confunderent, & fallunt, ut in aeternum
 34 illum cum Satana propellant incensum: *Atten-
 35 dite in falsis Prophetis. Ministris diaboli* Quantum
 36 illi diabolo congregant exercitum? Quantum
 37 Anus? vix illa Hispaniae provincia, fidei Catho-
 38 lica licet studio filissima, venenum euasit haere-
 39 ticos. Quos post se traxit populus Manichaeus,
 40 ita ut & ipse Augustinus, triginta primis aetatis
 41 annis sub eius vexillo militaret. Quam innume-
 42 ros diabolo conciliauit impius Heludius, &
 43 Mahometh? quam, ut pene dixerim infinitos,
 44 Lutherus & Caluinus? Hoc damno nosti con-
 45 spicimus, patimur, & ad lacrymas commouemur,
 46 non sine maxima fidelium omnium commiserati-
 47 one.
 48 Attamen simili modo, nec suum uoluit Chri-
 49 stus regnum delictiui duobus ac populo, qui huic
 50 eius conquisitio i cooperarentur. In huic igitur
 51 sine in sacros legat Apostolos, illis contra dia-
 52 bolum tribuens potestatem, qua possent illum,
 53 superate, exterminare: *Eccc de li uobis uirtutem su-
 54 per omnes potestatem inimici*, suis loquitur Apo-
 55 stolis, ac in hodierno euangelio clarius ostendit, tua
 56 illos pollere potestate, quando marmuratoriibus, ac
 57 calumniatoriibus *In Beelzebub principe demonum* u
 58 *eiecit demonia*, respondit interrogatiue: *Filij uestri*,
 59 (Apostolos intelligebat filios Iudaeorum,) *in quod*
 60 *ejcunt*? q. d. quod ipsi non negabant, Apostolis
 61 datam esse uirtutem camque diuinam, qua dae-
 62 mones expellerent, ac superarent, ad hoc tot ele-
 63 git ministros: *Quid igitur est, Apo? Quid uerò*
 64 *Paulus? Ministrum eius cui credidistis.* Dicit ipse
 65 Paulus: *Sic nos existimemus homo, ut ministros eius*
 66 *enim sumus tribuni, eius centuriones.* Ideo reli-
 67 liquit in Ecclesia sua continuam Summorum
 68 Pontificum successorem, qui generales essent
 69 exercitus Imperatores, titulumque sumerent,
 70 quem primus omnium D. Gregorius magnus
 71 sibi adscripsit: *Seruus seruorum Dei.* Deinde sub-
 72 stituit Episcopos, ac Praelatos de quibus praecelare
 73 D. August. Episcopos intelligens Catholicos &
 74 sanctos sui temporis, uelut D. Irenaeum, D. Cy-

priam, D. Hilarium, D. Basilium, D. Gregorium
 Nyssenum & D. Gregorium Nazianzenum, D.
 Ambrosium, quos contra Arium nominat haere-
 ticum: *Isti Episcopi sunt docti, graues, sancti, uerita-
 tatis acerrimi defensores aduersus garrulos uania-
 tes, qui solum Catholicam in labe miserunt quam
 in cibo sumserunt, cuius lac & cibum parus ma-
 gnusque ministrarunt, quam contra inimicos etiam uos
 non damnatos aperisistis, & fortissime defendistis.*
 Quam eximius fuit Dux D. Athanasius con-
 tra Arium? Quis contra Pelagium D. Augusti-
 nus? antagonista D. Hieronymus. obstit Helu-
 dius? quam fortis Eunomio D. Basil. aduersarius?
 quam acriter Leo Pontifex Eurychen impugna-
 uit? sic igitur perpetuo Christus praebit & dia-
 bolus decertant, atque horum opera ministro-
 rum, suos sibi quisque debellat aduersarios.

**S. S. Instruktion & motu Spiritus S. insti-
 tum fuit tribunal S. Offij Inquisitionis, ad
 Christi regni conseruationem.**

Verum enim uero singulariter ministri,
 quos Christus Dominus huic muniti ha-
 bet designatos, illi sunt, qui S. Officio
 Inquisitionis deseruiunt quos inspiratione moti
 diuina Summi Pontifices instituerunt, nomina-
 tim autem Innocentius Tertius, & eius succe-
 sor Honorius tertius, uidentes haereticorum exer-
 citum copiosissimum, quem diabolus iulcatue-
 rat, feruentissimum Christi regno id est Ecclesia
 bellum illaturus, a mortuis excitans ueteres om-
 nes haereses obliuione iam sepultas Manichaeo-
 rum, Pelagianorum, Arianoorum, Catharorum,
 his super addentibus innumerabiles alias Albi-
 genibus, aliisque monstris infetnalibus, qui
 tanta potestate, cum prodierunt, ut integris impa-
 ti exercitibus, innumeraeque militum multitudi-
 ne in maximas Ecclesiam adduxerant angustias:
 Haec igitur conspicati Pontifices, nullum tantis
 leuandis malis iudicauerunt aliud superesse reme-
 dium, quam instituerent ministros ducesque spiri-
 tuales, qui singulari studio, ea quae fidei
 tangunt, contra haereticos exequerentur: uide-
 S. Tribunal creauerunt contra prauitatem haere-
 ticam, fideique Apostatas. Hoc autem munus ze-
 losis commissum est Inquisitionibus duces esse
 huic officio strenuissimos, & ad hoc eliguntur
 Ecclesia; ita ut de illis dicere Deo liceat, illud
 Haiae loquendo de Ecclesia: *Super muros tuos Ieru-
 susalem custodias, quia die ac nocte in prop-
 tium, non tacebunt.*

Luc. 10
19.

1. Cor.
3.
1. Cor.
4. 1.

O Civitas eminentissima, sancta Ecclesia, Dei regnum cuius murus cuius spes est fides; huic muro præfiguntur vigiles, duces fortissimi, qui septem perpetuo custodiant inconcussam: Custodes, D. Cyrillus Angelos interpretatur, præcipue Doctores, & zelosos Prælatos; nec repugnat illos mirabiles intelligi custodes, Apostolicos scilicet inquisitores: Custodes. Videtur autem hoc posse declarari per illud quod Spiritus S. de lectulo prædicavit Salomonis: *En lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiant ex fortissimis Israel, omnes tenentes gladios, Et ad bella doctissimi.* Hoc exponunt aliqui ad litteram de Salomone, cuius sublimem nobis gloriam ac magnificentiam describit Spiritus S. ac opinantur, huius esse partem magnificentie, curam eligi sexaginta fortium, qui in quibus noctibus lectulum ambirent Salomonis: huic succurrit, quod Abbas Rupertus expendit; ex diversis illud S. Scripturæ locis elicitur; quod scilicet Salomon electos haberet sexaginta fortissimos. At subtiliter D. Gregorius Nyssenus & Theodoret probant, hoc non tam de persona Salomonis, quam Christi intelligendum, cuius Salomon figuram exprimebat: Salomon enim inquit Theodoret, idem est: *Ac patet Princeps pacis.* Quod proprium Christo vocabulum est. Lectulus Christi est Ecclesia, & lectulus dicitur, non sine mysterio: infidelium enim congregatio, lectus magnus est, ubi multi recubant dii, & licet vnus Deus recumbat, locus est & alteri, & alteri, & millenis; vt apud Romanos constat: At nos hic lectulus vnus solum capit Deum, & hoc eo quidem modo, vt si alterum adiunxeris, prior recedat: *Vnus Deus,* ait Apostolus conformiter illi Deuteronomij: *Audi Israel. Dominus Deus noster, Dominus vnus est.* Locus duobus aut tribus dijs non patet, quod B. Augustinus eleganter expendit. Et in fallat, hoc nobis Dominus per Isaiam significat: *Evangelista cum est scriptum, ita vt alter decidat, & passum per vnus, vtrumque oprire non potest.* Dum à deo recedis, vel alterum admittis Deum, egrediendo, vel pedem vel manum animæ offerendo ab vna fide, vno Pontifice Romano, vna confessione, ne iam extra Ecclesiam diuagaris, quæ idcirco diminuitur lectulus dicitur. Licet alij alias assignarent rationes, scilicet, quod in principio fuerit Ecclesia tam exigua, qualem, fuisse nouimus: vniuerso merito Christus suis dixerit: *Nolite timere passillus grex.* Hoc lectulo pacificus requiescit Salomon Christus, hic fixum habet habitaculum: *Eccc ego vobiscum sum, omnibus diebus vsque ad consummationem sæculi.* Non lectulum illum vult

ipse deserere, pro libitu eorum, qui illi conantur exturbare; proinde vigiles posuit: *Constituit custodes, ait Isaias, & hic, sexaginta fortes ambiant.* Licet autem intelligant quidam, hunc numerum determinatum sexaginta poni pro indeterminato, phrasi S. Scripturæ familiar; notat nihilominus D. Gregorius, quod ex illo notatur alij, hoc numero viros designati virtute perfectissimos: Numerus enim sextarius, numerus est perfectionis, qui decies multiplicatus, sexagenarium perficit, q. d. habet custodes viros fortes, electos, perfectos, ex eminentissimis Israel, meritis, Christiana pietate dei zelo, virtutibusq; ceteris præstantiores: Optime describit Apostolicos Inquisitores, vigilæ regni Christi destinatos, hoc quippe nomen indicat inquisitoris: *Propter ignores nocturnos.* In hac vitâ noctibus ambulamus, res clarè non dignoscimus, sed obscure, luce fidei collustrati, quam nobis assumimus velut candulam, seu lucernam sicut noctibus obambulantes: illa quippe metaphora nos D. Petrus alloquitur: *Cui bene facitis attendentes, quasi lucerna lucenti in caliginoso loco.* Quia viuimus, & noctibus incedimus: *Omnes quippe inuoluti sumus tenebris.* Dixit ille amicus Iob. Pericula sunt, fatentur omnes decipulas nobis strunt hæretici: (a) Hinc requiruntur custodes, qui nos à casu defendant, & periculis eripiant. Olim Episcopi & Doctores eligebantur custodes, de quibus D. Augustinus. *Sub ipse paucis verbis in simbolo constitutas, plerique hæreticorum sua venena occultare conati sunt, quibus resistit, & resistit diuina misericordia per spirituales viros, qui Catholicam fidem non tantum in illis verbis accipere, & credere, sed etiam Domino reuelante intelligere atque cognoscere meruerunt.* Modò uero particulariter instituti sunt Inquisitores Apostolici: vt autem Ecclesia tranquilla pace cõquiret, & fidelium quisque hoc lectulo dormiat inoffensus: ratio postulat, custodes tales adhibeantur, hoc quippe eorum est officium, Plures inueniuntur, qui huius vitæ tenebris abuti, laruati discurrunt, quales depingit Apostolus: *Psando Apostoli operari subdoli, transfigurantes se in Apostolos Christi.* Et non mirari: ipse enim suauis transfiguratus se in Angelum lucis, non est ergo magnum, si ministri eius transfigurentur, velut ministri iustitiarum, quorum finis erit secundum opera ipsorum. Laruati, dolosi profiliunt, quare ex necessitate est, perpicaces constitui custodes, qui dolosos detegant, & talibus eijciendis inuigilent diligentes. Curram contemplatur Ezechiel, populi Dei eiusq; Ecclesiæ defensorum: at quis ille currus? quibus componitur? Animalibus multioculis.

III. Inqui- sitores debent esse custo- des.

Ioan. 21. 17. Luc. 22. 32.

Act. 20. 28.

Apoc. 1. 2. Luc. 2. 9.

Lib. 2. de Ori. S. In- quis- itionis. c. 1.

IV. Olim fiebant cogre- gatio- nes de- bu si- dei.

Cap. quonia. 18.

476
 Hoc dicimus officium S. Inquisitionis. Curus est
 à Deo in Eccl'ia constitutus, eam sibi sumeret
 defendendam. Sanctum Tribunal. Domini Inqui-
 sitores, animalia sancta sunt, plena oculis: hoc e-
 nim est Inquisitores esse, eò animò instituntur,
 & de eorum agit institutione S. Pater noster Do-
 minicus, vt multi oculi, ac lyncei, perpetuas a-
 gant in defessi vigilias. Notandum autem est, pri-
 marium eorum fidem iudicem esse Pòsticem,
 ipsius est definire, declarare, punire, & prohibere
 quicquid fidei iudicauerit esse contrarium: *Parse-
 ones meas*, mandat Petro Christus, eum summum
 creans Pontificem: *Ego rogavi pro te, ut non de-
 ficiat fides tua, & tu aliquando conuersus confirma-
 fratres tuos.* Petro eiusque successoribus hanc tra-
 dit Saluator auctoritatem: Porro quia p' rex mul-
 tus est, indiget supremus ille pastor alijs pasto-
 ribus qui sedulo vigilent. Accesserunt Episcopi,
 qui vigilent, vnde & nomen sortiuntur: *Episco-
 pus superintendens*: quinimò dixit alibi Cicero:
Posuit me Pompeius Episcopum in Campania, Ei
 namque illo in loco hoc munus iniunxerat, vt
 intendere, & diligentius ijs studeret, quæ ibidè
 in quamlibet partem agebantur. Quinimò & D.
 Paulus optime monebat: *Attendite vobis & uni-
 uerso gregi, in quo vos Spiritus S. posuit Episcopos,*
 & c. *vigilate* & c. Insuper notat D. Ambrosi, quod
 Angelos præcipiebat D. Ioanni, vt euidam diceret
 Episcopo: *Esse vigilans*. Episcopi namque con-
 gruè significantur per Pastores, qui *Custodiebant*
vigilias noctis super gregem suum. Ad hoc illos de-
 stinauit, illorum cura est ac sollicitudinis vigila-
 re, lustrare gregem, vulpes, luposque qui gre-
 gem disperdere moluntur, procul amoliri: quo-
 circa hoc illis officium iniungitur.
 Ea de causa, pro vt Paramo, tradit in exordio
 Eccl'ie, in singulis Prouincijs quotannis binæ
 habebantur cogregationes, vt de rebus fidei fie-
 ret inquisitio, & inter se conferrent, quid doce-
 rent, quid prædicarent, num nouitates introduce-
 rentur, & hoc per sexcentos annos continuatum
 est vsque dum in Concilio sexto Generali Con-
 stantinopoli celebrato, determinatum fuerit, ob
 plurimas, quibus Episcopi detinebantur, occupa-
 tiones, illæ Congregationes non nisi semel per
 annum celebrarentur, ad rerum fidei indagatio-
 nem. Idem confirmatur in Concilio secundo ge-
 nerali Nicææ conuocato sub Alexandro secundo,
 habeturque in decreto, quod idem obseruatum
 fuit, vsque ad tempora S. Lucij Pontificis circa
 annum Domini 1181. & vsque ad Concilium La-
 teranense sub Innocentio tertio anno Christi 1215,
 de quo Decretales. Vbi de uero committitur Episcopi

copias tales faciant inquisitiones, & ad hoc Syno-
 dos conuocet Prouinciales. Cum autem dam-
 na malaque multiplicarentur, nec non negotia
 crescerent Episcoporum, uideri omnibus erat
 ad oparoy.
 Notat D. Hier. illud Christi. Seminauit agricola
 la bonam semen in agro suo, quem famulus eò-
 mendauit curandum, at illi dormierunt. *At cum
 dormerent homines, venit inimicus homo, & super-
 seminauit zizania in medio tritici.* Christus campus
 seminator Eccl'ie, quam electum semen se-
 minauit: *Semen est verbum Dei*, Doctrinam fidei, ac
 Euangelij, & agrum commendauit ministris eu-
 stodiendum: *Posuit vos Episcopos regere Eccl'iam
 Dei.* rerum Eccl'ie sollicitos, at alijs rebus in-
 tendendo dormitauerunt. Hæc captiua occasione,
 potuit operari hæreticorum huic agrum intare
 diabolus, & huic celesti semini, scetias, ac hære-
 ses inferni supereminare. Et hoc licet semper
 verum fuerit, specialiter tamen tempore D. Do-
 minici: ad tantam quippe malitiam mundus in-
 creuit, vt illum perdere Dominus uoluerit. Ob
 plurimas Episcoporum occupationes: hoc in nego-
 tio actum est negligenter. Et quantum sapio, de
 profundo inferni prodierant omnes locustæ, hæ-
 retici, & antiquarum hæreses. Quibus totus orbis
 conflagrabat Albigenes, Albarenses, Esperoniles,
 Incapati, Galeati, Arnaldistæ, Beguini, Pauperes
 Lugdunenses, quorum ira tædijt Alexandrum
 tertium, vt moerore confectus exspirauit. Misit in
 Franciam Pontifex Abbates, vt huic occurret
 malo, cõmissione & Apostolica munito aucto-
 ritate, Procurat, ac disponit, vt in defensione Ec-
 cl'ie Tribunal erigatur, quod rebus fidei contra
 hæreticos tantummodo intendat. Velut alter Es-
 dras, dum te edificandam cogitat Hierusalem, vt
 uidet omnibus non posse prospicere Sacerdotes,
 vti que cultui diuino destinatos ait Spiritus S. *Pe-
 sumus custodes super murum die ac nocte contra vos.*
 Aderant enim iniuri: *Qui inliabantur insidiam
 circa murum:* nec qui intra muros ciuitatis erant,
 secuti quiescebant. Et hic similes, sunt qui mo-
 liuntur insidias circa murum Eccl'ie, nimirum hæ-
 retici, qui diabolicis instructi uexilljs, nouas
 introducere conantur opiniones; hic vigilantes sta-
 tuntur oppositi, instituntur Inquisitores, qui
 milleis oculis perspicaces uulpinos detegant
 inimicos: *Qui inliabantur insidiam*, hæreticos.
 Circa murum. Murus fides est, qui 108 & cingit
 & vnt. *Vnus Deus, una fides, vnus baptisma.* Et
 omnibus non sufficiunt Episcopi; eligantur igitur
 Inquisitores: *Super muros Hierusalem constitim
 custodes, tota die ac nocte, & c. Argi centoculi, qui*

